Lieta Nr.1A68017319
Lietvedības Nr. 1A-0173-19/19
ECLI:LV:RPPT:2019:1018.1A68017319.3.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā 2019. gada 18. oktobrī

Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesa,
tiesnese S.Groza
rakstveida procesā izskatīja administratīvā pārkāpuma lietu sakarā ar sabiedrības ar ierobežotu atbildību „/Nosaukums A/", reģistrācijas Nr. /reģistrācijas numurs/, sūdzību par Rīgas pilsētas būvvaldes vadītāja 2019. gada 28. marta lēmumu Nr. /lēmuma numurs/.

Aprakstošā daļa

2019. gada 14. janvārī sastādīts administratīvā pārkāpuma protokols Nr./protokola numurs/ un ar 2019. gada 5. februāra Rīgas pilsētas būvvaldes Būvniecības kontroles pārvaldes vadītāja lēmumu Nr./lēmuma numurs/ sabiedrība ar ierobežotu atbildību „/Nosaukums A/" (turpmāk arī – SIA „/Nosaukums A/") saukta pie administratīvās atbildības par Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 152.panta trešajā daļā paredzētu pārkāpumu, uzliekot naudas sodu 2000 EUR apmērā.

Šo lēmumu SIA „/Nosaukums A/" (turpmāk – Sūdzības iesniedzēja) pārsūdzēja un ar Rīgas pilsētas būvvaldes vadītāja (turpmāk arī – Iestādes) 2019. gada 28. marta lēmumu Nr. /lēmuma numurs/ (turpmāk arī – Lēmumu) šis lēmums atstāts negrozīts.

Lēmumā norādīts, ka 2019. gada 14. janvārī sastādīts administratīvā pārkāpuma protokols, kurā fiksēts, ka 2018. gada 31. oktobrī /adrese/, kadastra apzīmējums /numurs A/, notiek ekspluatācijā nenodotas būves ekspluatācija, kā rezultātā izdarīts Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 152. panta trešajā daļā paredzētais administratīvais pārkāpums.

Lietai pievienots Rīgas pilsētas būvvaldes būvinspektora 2018. gada 31. oktobra atzinums Nr./atzinuma numurs/ par būves pārbaudi, kurā norādīts, ka saskaņā ar Nekustamā īpašuma datu pārlūkošanas sistēmas datiem Sūdzības iesniedzējai ir nostiprinātas tiesiska lietotāja tiesības uz nojumi /adrese/ (kadastra apzīmējums /numurs A/), turpmāk arī – Nojume.

Būvvaldes arhīvā 2004. gada 6. decembrī akceptēts tehniskais projekts „Īslaicīgas būvmateriālu glabāšanas nojumes" /adrese/, bet nav nodota un reģistrēta dokumentācija par būvobjekta nodošanu ekspluatācijā (akts par būves pieņemšanu ekspluatācijā).

Saskaņā ar Rīgas pilsētas būvvaldes reģistra datiem būvobjekta realizācijai ir izsniegta Rīgas pilsētas būvinspekcijas 2004. gada 16. decembra būvatļauja Nr. /atļaujas numurs/ (derīga līdz 2009. gada 30. jūnijam).

Rīgas pilsētas būvvaldes būvinspektors 2017. gada 1. decembrī vizuāli apsekoja Nojumi, un apsekošanas laikā tika konstatēts, ka Nojume tiek ekspluatēta, par ko liecināja Nojumē izvietotā prece un personāla klātbūtne. Apsekošanas laikā tika veiktas fotofiksācijas. Par minēto apsekošanu 2017. gada 11. decembrī sagatavots atzinums Nr./atzinuma numurs/ par būves pārbaudi (turpmāk – Atzinums par būvi Nr. /numurs/). Šajā atzinumā Sūdzības iesniedzējai tika uzlikts par pienākumu nekavējoties pārtraukt Nojumes ekspluatāciju un nodrošināt Nojumes nepieejamību līdz tās pieņemšanai ekspluatācijā.

2018. gada 31. oktobrī atkārtoti apsekojot Nojumi tika konstatēts, ka Nojume tiek ekspluatēta, par ko liecina Nojumē izvietotā prece, kā arī personāla klātbūtne. Apsekošanas laikā veiktas foto fiksācijas. Par minēto apsekošanu 2018. gada 31. oktobrī sagatavots atzinums Nr./atzinuma numurs/par būves pārbaudi (turpmāk – Atzinums par būvi Nr./numurs/).

Atzinumā par būvi Nr. /numurs/ konstatēts, ka Rīgas pilsētas būvvaldes rīcībā nav būvniecību reglamentējošo normatīvo aktu noteiktā kārtībā izstrādātas dokumentācijas, kas apliecinātu Nojumes ekspluatācijas likumību, līdz ar to ir pārkāpta Būvniecības likuma 21. panta otrā daļa, kā arī konstatēts, ka uzliktais pienākums, proti, nekavējoties pārtraukt Nojumes ekspluatāciju, nav izpildīts.

Atzinumā Sūdzības iesniedzējai atkārtoti uzlikts par pienākumu nekavējoties pārtraukt Nojumes ekspluatāciju un nodrošināt Nojumes nepieejamību līdz tās pieņemšanai ekspluatācijā.

Par konstatētajiem apstākļiem tika uzsākta administratīvā pārkāpuma lietvedība un Sūdzības iesniedzējas pārstāvis, piedaloties lietas izskatīšanā, paskaidroja, ka komercsabiedrība ir darījis visu iespējamo, lai Nojumi nodotu ekspluatācijā, bet tas nav iespējams no Sūdzības iesniedzējas neatkarīgu apstākļu dēļ, proti, ir iesniegti dokumenti Nojumes nodošanai ekspluatācijā, bet jau ilgstoši nevar panākt Nojumes saskaņošanu ar zemes īpašnieku. Izdarīto pārkāpumu atzīst. Norāda, ka uz lietas izskatīšanas dienu Nojume vairs netiek ekspluatēta.

Sūdzības iesniedzējai par lietā konstatēto pārkāpumu, par kura izdarīšanu paredzēta administratīvā atbildība Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 152. panta trešajā daļā, uzlikts naudas sods 2000 EUR apmērā.

Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments ir skaidrojis Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 9. panta pirmajā daļu vaina ir viens no priekšnoteikumiem personas saukšanai pie administratīvās atbildības. Šis priekšnoteikums ir vienlīdz attiecināms gan uz fizisko, gan juridisko personu administratīvo atbildību. Tomēr minētā definīcija raksturo tikai fizisko personu vainu, jo juridiskajām personām nevar piemist psihiskā attieksme. Tāpēc juridisko personu vaina ir nosakāma, ņemot vērā divus nosacījumus: pirmkārt, vai juridiskajai personai bija iespēja nodrošināt noteikumu ievērošanu, par kuru pārkāpšanu ir paredzēta administratīvā atbildība, otrkārt, vai juridiskā persona veica nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu šo noteikumu ievērošanu (*skat. Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2008. gada 15. maija spriedumu lietā Nr. SKA-0019/2009, Administratīvās apgabaltiesas 2013. gada 9. maija spriedumu lieta Nr.A420615510).*

Ievērojot minēto, sūdzībā norādītie argumenti, ka Sūdzības iesniedzēja pārkāpumu atzīst, nožēlo un ir darījusi visu iespējamo, lai Nojumi nodotu ekspluatācijā, nevar tikt atzīti par atbildību mīkstinošiem apstākļiem Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 33. panta pirmās daļas izpratnē. Minētie apstākļi lietā tika ņemti vērā, lemjot par naudas soda apmēru, kā to noteic minētā kodeksa 32. panta otrā daļa.

Attiecībā par Sūdzības iesniedzējas argumentu, ka uz lietas izskatīšanas dienu Nojumes ekspluatācija ir pārtraukta, norādams, ka, atkārtoti

izvērtējot administratīvā pārkāpuma lietas materiālus, tika konstatēts sekojošais: Rīgas pilsētas būvvaldes būvinspektors 2019. gada 5. februārī atkārtoti apsekoja Nojumi un konstatēja, ka Nojumes ekspluatācija ir pārtraukta. Apsekošanas laikā tika veikta foto fiksācija un par minēto apsekošanu 2019. gada 7. februārī sastādīts atzinums par būvi Nr. /atzinuma numurs/(turpmāk – Atzinums par būvi Nr. /numurs/). Savukārt 2019. gada 21. martā atkārtoti apsekota Nojume un konstatēts, ka Nojumes ekspluatācija ir atsākta, par ko liecina Nojumē izvietotās mantas. Apsekošanas laikā tika veikta fotofiksācija un par minēto apsekošanu 2019. gada 22. martā sastādīts atzinums par būves pārbaudi Nr./atzinuma numurs/ (turpmāk – Atzinums par būvi Nr./numurs/). Atzinumā norādīts, ka Sūdzības iesniedzējai uzliktais pienākums – nekavējoties pārtraukt Nojumes ekspluatāciju un nodrošināt Nojumes nepieejamību līdz tās pieņemšanai ekspluatācijā, nav izpildīts.

Lai administratīvā pārkāpuma lietā konstatētu atbildību mīkstinošu apstākli, pie administratīvās atbildības saucamajai personai bija jāizpilda uzliktais pienākums – nekavējoties pārtraukt Nojumes ekspluatāciju un nodrošināt Nojumes nepieejamību līdz tās pieņemšanai ekspluatācijā, vai arī jāsaskaņo būvniecības dokumentācija būvvaldē. Tieši pretēji, Nojumes ekspluatācija tika atsākta un uzliktais pienākums nav izpildīts.

Ņemot vērā minēto, lietā ir konstatējams tikai administratīvo atbildību pastiprinošs apstāklis – prettiesiskās rīcības (Nojumes ekspluatācijas) turpināšana, neraugoties uz pilnvaroto personu prasību to izbeigt.

Izvērtējot Sūdzības iesniedzējas argumentu, ka atbilstoši Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 243. pantam lietā bija jāpierāda fakts, ka Nojume joprojām tiek ekspluatēta, taču, pieņemot lēmumu par soda piemērošanu, tas netika konstatēts, norādāms, ka administratīvās atbildības pamats ir administratīvā pārkāpuma sastāvs, kas jākonstatē personas nodarījumā.

Lai konstatētu Nojumes ekspluatāciju pietiek vien ar apstākli, ka tā jebkādā veidā tiek izmantota kādam noteiktam mērķim *(ekspluatācija – kāda objekta, mašīnas, transportlīdzekļa u.c. izmantošana, sk. Svešvārdu vārdnīca. Autoru kolektīvs - Rīga: „Izdevniecība Avots", 2008, 215.-216. lpp.)*.

Atbilstoši tiesu prakses atziņām nevienā būvniecību reglamentējošā normatīvajā tiesību aktā nav noteikti kritēriji būves ekspluatācijas konstatēšanai, kas izskaidrojams ar to, ka likumdevējs ir paredzējis un precīzi nošķīris būves ekspluatāciju (izmantošanu), kas var notikt tikai pēc tās nodošanas ekspluatācijām no būvniecības darbu organizācijas būvlaukumā. Kamēr jaunbūve nav nodota ekspluatācijā, tā nedrīkst tikt izmantota nekādā veidā kā tikai būvdarbu organizācijas nodrošināšanai, ja tas ir paredzēts būvprojekta sastāvā esošajā darbu organizēšanas.

Tiesu praksē ir atzīts, ka atbilstoši Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 243. panta regulējumam būvinspektora atzinums kalpo kā pierādījums administratīvā pārkāpuma lietā, savukārt administratīvā pārkāpuma protokolā fiksētās ziņas ir uzskatāmas par objektīvu pierādījumu [..] un amatpersonu sastādītiem dokumentiem *a priori* ir publiska ticamība, ko iespējams apšaubīt, iesniedzot pierādījumus, kas to apstiprina *(skat. Administratīvās apgabaltiesas 2010. gada 18. oktobra sprieduma lietā Nr. A42573607, 2013. gada 23. aprīļa spriedumu lietā Nr. A42919409).*

Konkrētajā gadījumā, pieņemot lēmumu par soda piemērošanu, tika ņemti vērā visi lietā esošie pierādījumi, kuri ir nozīmīgi administratīvā pārkāpuma lietā, atzinumi par būvi.

Izvērtējot Sūdzības iesniedzējas argumentu, ka par pārkāpumu piemērotais naudas sods 2000 EUR apmērā nav samērīgs ar izdarīto pārkāpumu un Sūdzības iesniedzējas mantisko stāvokli, jo komercsabiedrības finanšu rādītāji 2017. gadā bijuši ar lejupslīdi, norādams, ka soda sankcija par lietā konstatēto administratīvo pārkāpumu juridiskām personām ir noteikta no septiņdesmit līdz septiņtūkstoš simt *euro*.

Soda mērķa sasniegšanai ir nepieciešams tāds sods, lai motivētu pārkāpēju nepieļaut līdzīgu pārkāpumu atkārtošanos nākotnē.

Sūdzības iesniedzēja Nojumi ir ilgstoši izmantojusi pirms tās nodošanas ekspluatācijā, neskatoties uz uzlikto pienākumu nekavējoties pārtraukt Nojumes ekspluatāciju. Lai gan uz Atzinuma par būvi Nr./numurs/ sagatavošanas brīdi Nojumes ekspluatācija bija pārtraukta, atbilstoši sekojošam Atzinumam par būvi Nr. /numurs/ Nojumes ekspluatācija tika atsākta.

Tiesu praksē ir atzīts, ka būvniecībai izvirzīto noteikumu mērķis ir panākt drošību kā objekta būvniecības, tā arī objekta ekspluatācijas laikā, un ar drošību saprotot ne vien paša objekta drošību, bet arī cilvēku, lietu un vides drošību. Tiklīdz tiek pārkāpta būvniecību regulējošā kārtība, tostarp objekta ekspluatācijas kārtība, tiek apdraudēta arī cilvēku drošība. Minētais secinājums izriet no Būvniecības likuma 21.panta otrās daļas mērķa, proti, nepakļaut nevajadzīgam riskam cilvēkus un lietas nepabeigtajā būvniecības procesā. Tādējādi konkrēta pārkāpuma sekas ir apdraudējums, kuram tiek pakļauti cilvēki un lietas visu laiku, kamēr attiecīgais būvobjekts nav normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā pārbaudīts un pieņemts ekspluatācijā.

Ņemot vērā minēto un to, ka Sūdzības iesniedzējai piemērotais naudas sods ir trīs reizes mazāks par soda sankcijā paredzēto maksimālo soda apmēru, to nevar uzskatīt par izdarītajam pārkāpumam neatbilstoši vai nesamērīgu.

Turklāt tikai apstāklis, ka Sūdzības iesniedzējas finanšu rādītāji 2017.gadā ir bijuši ar lejupslīdi, pats par sevi nenozīmē, ka pie administratīvās atbildības saucamajai personai par izdarīto pārkāpumu būtu piemērojams sankcijā paredzētais minimālais naudas soda apmērs.

Ņemot vērā to, ka Sūdzības iesniedzēja nav pildījusi tai ar likumu noteiktos pienākumus, naudas sods 2000 EUR apmērā ir samērīgs ar izdarīto pārkāpumu, jo pārkāpums nav nebūtisks.

Sūdzības iesniedzējai administratīvais sods piemērots pamatoti un tiesiski, līdz ar to, ņemot vērā administratīvā soda preventīvo raksturu, ar to ir iespējams sasniegt Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 22.pantā noteikto soda mērķi.

Būvniecības tiesiskās kārtības noteikšana ir vērsta ne tikai uz to, lai regulētu konkrētu nekustamo īpašumu attīstību un izvirzītu prasības būvniecības objektu drošībai. Tā ir saistīta arī ar nepieciešamību ievērot un aizsargāt citu cilvēku tiesības un sabiedrības intereses *(Čepāne I., Meiere S., Patvaļīgā būvniecība, Satversme un vispārīgie tiesību principi, Jurista Vārds, 07.10.2003., Nr. 36 (294)).*

Lietā netika konstatēti atbildību mīkstinoši apstākļi. Lietā tika konstatēts atbildību pastiprinošs apstāklis, proti, prettiesiskā rīcība (Nojumes ekspluatēšana pirms tās pieņemšanas ekspluatācijā) tiek turpināta, neraugoties uz pilnvaroto personu prasību to izbeigt.

Izvērtējot Sūdzības iesniedzējas mantisko stāvokli, pārbaudot publiskajos reģistros pieejamo informāciju, konstatējams, ka komercsabiedrības apgrozījums 2017. gadā bija 297 086,00 EUR, tai nav administrēto nodokļu (nodevu) parādu, kā arī nav pasludināts maksātnespējas process.

Ņemot vērā minētos apstākļus, secināms, ka Sūdzības iesniedzēja ir pamatoti saukta pie administratīvās atbildības par Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 152. panta trešajā daļā paredzēta pārkāpuma izdarīšanu un administratīvais sods ir piemērots, ievērojot normatīvo aktu regulējumu un tas ir samērīgs.

Par minēto Lēmumu SIA „/Nosaukums A/" iesniedza sūdzību un lūdz Lēmumu atcelt.

Sūdzībā norādīts, ka administratīvā pārkāpuma protokols satur dažādas nepilnības un nav aizpildīts atbilstoši Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa prasībām, tostarp minētā kodeksa 248. panta prasībām. Protokolā nav skaidri saprotama un pamatoti norādīta pārkāpuma būtība. No tiesību normām secināms, ka administratīvā pārkāpuma protokols ir dokuments, kurā kompetenta amatpersona rakstveidā fiksē kādas personas prettiesiskas darbības. Šis dokuments kā sākotnēja apsūdzība ir pamats turpmākai lietvedībai administratīvā pārkāpuma lietā. Protokolā nav uzrādīti normatīvie akti, kas paredz atbildību par konkrēto pārkāpumu. Tāpat protokolam nav aizpildītas visas tā sadaļas. Līdz ar to protokols ir uzskatāms par prettiesisku un atceļamu. Protokolā kā sākotnējā apsūdzībā nav saprotami norādīta pārkāpuma būtība un pats galvenais, tajā nav norādītas tiesību normas, kas ir pārkāptas un par kurām Sūdzības iesniedzēja tiek saukta pie administratīvās atbildības.

Lēmumā noradīts, ka nav konstatēts neviens atbildību mīkstinošs apstāklis. Tāpat arī sākotnējā lēmumā netika ņemts vērā neviens no lietas izskatīšanas sēdē norādītajiem atbildību mīkstinošiem apstākļiem, it sevišķi apstāklis, ko Sūdzības iesniedzējas pārstāvis norādīja, proti, ka Nojumes

ekspluatācija pārtraukta. Lietas izskatīšanas sēdē Sūdzības iesniedzējas pārstāvis norādīja, ka atzīst vainu un nožēlo izdarīto, tāpat norādīja, ka Nojumes ekspluatācija ir pārtraukta. Arī šāds vainu mīkstinošs apstāklis lietā netika ņemts vērā.

Sūdzības iesniedzējas pārstāvis lietas izskatīšanas sēdē norādīja uz apstākļiem, kas ietekmējuši būvniecības dokumentācijas saskaņošanas procesu, bet Iestāde to nav vērtējusi atbilstoši Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 237., 243., 272. panta regulējumam.

Sūdzības iesniedzēja norāda uz šķēršļiem, kas saistīti ar ēkas nodošanu ekspluatācijā, proti, uz zemes vienības atrodas trīs nojumes (īslaicīgas būves). Minēto būvju lietotājs ir Sūdzības iesniedzēja. Starp Rīgas ostas pārvaldi kā iznomātāju un Sūdzības iesniedzēju kā nomnieku noslēgts zemes nomas līgums. Saskaņā ar nomas līguma nosacījumiem nomniekam ir tiesības zemes vienībā veikt būvniecību. Uz iznomātajām zemes vienībām atrodas nomnieka būvtehniski un funkcionāli savstarpēji saistītas ēkas, un Sūdzības iesniedzējas saimnieciskajā darbībā ir nepieciešams izmantot abus zemes gabalus, par kuriem tika noslēgts zemes nomas līgums, kas papildināts ar Vienošanās protokolu Nr. /numurs/ un Nr. /numurs/. No Sūdzības iesniedzējas neatkarīgu apstākļu dēļ tai nav iespējams nodot ekspluatācijā būves, veikt nepieciešamā nekustamā īpašuma reģistrāciju. Saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem Nr. 690 „Noteikumi par Rīgas brīvostas robežu noteikšanu" tika mainītas Rīgas brīvostas teritoriālās robežas un atsevišķi zemes gabali, ieskaitot arī minētajā zemes noma līgumā ietvertās zemes vienības, kas līdz tam laikam bija Rīgas brīvostas teritorijā, palikuši ārpus Rīgas brīvostas robežām. Ņemot vērā to, ka ēku īpašniekam šobrīd nav tiesību iegūt īpašumā zemes vienību saskaņā ar zemes reformas likumiem, atbilstoši likuma „Par valsts un pašvaldību zemes īpašuma tiesībām un to nostiprināšanu zemesgrāmatās" 2. panta regulējumam, minētā zemes vienība ir piekritīga valstij. Ņemot vērā minēto un to, ka Ministru kabinets nav izdevis rīkojumu par zemes reformas pabeigšanu Rīgas pašvaldības administratīvajā teritorijā, ievērojot Zemes pārvaldības likuma 17. panta ceturtajā daļā noteikto, Ministru kabinets var izdot rīkojumu par minētās zemes vienības piekritību valstij. Pēc rīkojuma projekta pieņemšanas tiks piedāvāts ēkas īpašniekam slēgt nomas līgumu [..]. Ministru kabineta rīkojums stājies spēkā 2018. gada 8. novembrī, līdz ar to īpašuma tiesību sakārtošanas jautājums ir procesā, taču tas nemaina apstākli, ka Sūdzības iesniedzējai ir tiesības izmantot savas līgumā noteiktās tiesības.

Lēmums satur dažādas pretrunas, un kļūdas un tādējādi ir apšaubāms tā tiesiskums. Pirmkārt, sākotnējā lēmumā netika vispār ņemts vērā mīkstinošs apstāklis, tika norādīts, ka pārkāpums ir veikts ar nodomu, bez atbilstoša pamatojuma. Otrkārt, Lēmumā netika atbildēts uz Sūdzības iesniedzējas argumentu, kā tieši pārkāpums tika veikts ar nodomu. Savukārt Lēmuma norādīts, ka juridiskas personas nodomu nav iespējams konstatēt. Abos lēmumos trūkst izsmeļoša pamatojuma iestādes apgalvojumiem.

Pēdējā Nojumes apsekošana pēc Sūdzības iesniedzējas rīcībā esošās informācijas notikusi 2019. gada 22. martā, taču atzinumā par būvi norādīts, ka apsekošana ir veikta 2019. gada 21.martā plkst. 10.00. Izvērtējot atzinumā ietverto informāciju un tam pievienoto fotofiksāciju nav saprotams, kā Nojumes apsekošana varēja notikt 2019. gada 21. martā, ja fotofiksācija datēta ar 2019. gada 22. martu pēc plkst. 11.12. Konkrētajā gadījumā nepareizi norādīti faktiskie apstākļi, kā rezultātā visas pastāvošās šaubas ir tulkojamas par labu Sūdzības iesniedzējai.

No publiski pieejamās informācijas (komercreģistra) par Sūdzības iesniedzējas finanšu rādītājiem 2017. gadā, redzams, ka tās finanšu rādītāji ir ar lejupslīdi, tāpat komersanta apgrozījums nav tik liels, lai tam varētu uzlikt 2000 EUR naudas sodu un uzskatītu to par samērīgu, izvērtējot administratīvā pārkāpuma sekas un komersanta mantisko stāvokli.

Ņemot vērā šos apstākļus un argumentus, Sūdzības iesniedzēja lūdz atcelt Lēmumu un izbeigt administratīvā pārkāpuma lietu.

Lietā atrodas sekojoši dokumenti/pierādījumi: administratīvā pārkāpuma protokols, notikuma vietas fotoattēli, atzinumi par būves pārbaudi Nr./numurs/, Nr. /numurs/, Nr. /numurs/, 2018. gada 23. janvāra lēmums Nr. /lēmuma numurs/ (izdruka), 2019. gada 5. februāra lēmums Nr./lēmuma numurs/, rīkojumi (kopijas), izdrukas no reģistriem, informatīvi materiāli (paziņojumi).

Motīvu daļa

Tiesa, izvērtējusi lietā esošos pierādījumus kopumā, secina, ka sūdzība ir noraidāma.

2019. gada 14. janvārī sastādīts administratīvā pārkāpuma protokols Nr./protokola numurs/, kurā konstatēts, ka 2018. gada 31. oktobrī plkst. 12.45 /adrese/notiek ekspluatācijā nenodotas būves (Nojumes) ekspluatācija.

A r 2019.gada 5. februāra lēmumu Nr./lēmuma numurs/ Sūdzības iesniedzēja kā būves (Nojumes) tiesiskā valdītāja (lietotāja) saukta pie administratīvās atbildības atbilstoši Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 152. panta trešajai daļai, uzliekot naudas sodu 2000 EUR apmērā.

Ar Iestādes 2019. gada 28. marta lēmumu Nr. /lēmuma numurs/šis lēmums atstāts negrozīts.

Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 152.panta trešajā daļā paredzēta administratīvā atbildība par būves izmantošanu pirms tās nodošanas ekspluatācijā.

Atbilstoši Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 289.$^{1\ 3}$ panta trešajai daļai tiesa pievienojas Lēmumā norādītajiem apstākļiem par administratīvā pārkāpuma konstatēšanu.

Iestāde, pieņemot Lēmumu, ir izvērtējusi lietā iegūtos pierādījumus un lēmumā norādījusi pārkāpuma faktiskos apstākļus. Lietā iegūtie pierādījumi ir pietiekami, pieļaujami un ticami un tie pierāda Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 152. panta trešajā daļā paredzētā pārkāpuma esību.

Atbilstoši Būvniecības likuma 21.panta pirmajā, otrajā un piektajā daļā noteiktajam būvi aizliegts izmantot līdz tās pieņemšanai ekspluatācijā [..]. Ekspluatācijā pieņemto būvi izmanto tikai atbilstoši projektētajam lietošanas veidam. Savukārt būvinspektoram ir tiesības apmeklēt fiziskajām un juridiskajām personām piederošās vai to lietošanā esošās būves un atsevišķas telpas, lai kontrolētu ekspluatācijas atbilstību normatīvajiem aktiem, tai skaitā patvaļīgas būvniecības esamību un būves drošumu.

Akts par būves pieņemšanu ekspluatācijā ir administratīvais akts, ar kuru tiek apstiprināta būves gatavība ekspluatācijai un atļauta būves ekspluatācija (*sk. Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2010.gada 17.jūnija lēmums lietā Nr.SKA-0590/2010 11.punktu*). Pieņemot lēmumu par būves pieņemšanu ekspluatācijā, tiek pārbaudīts būves drošums un tehniskā gatavība ekspluatācijai, pamatojoties uz būvdarbu izpildes dokumentāciju un atbilstību akceptētajam būvprojektam un normatīvajiem aktiem (*sk. Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2008.gada 12.marta sprieduma lietā Nr.SKA-60/2008 14.punktu*).

Ar lēmumu par būves pieņemšanu ekspluatācijā, no vienas puses, tiek konstatēts, vai pareizi ir izpildīts cits administratīvais akts – būvatļauja, bet, no otras puses, tiek dotas tiesības uz būves ekspluatāciju, tātad tam pašam par sevi radot tiesiskās sekas (būvi drīkst izmantot tikai atbilstoši projektētajām funkcijām un vienīgi pēc tās pieņemšanas ekspluatācijā) *(sk. Augstākās tiesas Senāta 2010.gada 17.jūnija lēmuma lietā Nr. SKA-590/2010).*

Ar lietā gūtajiem pierādījumiem, tostarp ar 2018. gada 31. oktobra atzinumu par būves pārbaudi Nr./atzinuma numurs/ ir pierādīts, ka Sūdzības iesniedzēja kā būves (Nojumes) tiesiskā valdītāja (lietotāja) veica ekspluatācijā nenodotas būves (Nojumes) ekspluatāciju, un līdz ar to Sūdzības iesniedzēja ir pamatoti saukta pie administratīvās atbildības atbilstoši Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 152. panta trešajai daļai.

Atzinumā par būves pārbaudi Nr./atzinuma numurs/ norādīts, ka, veicot būves (Nojumes) apsekošanu, konstatēts, ka būvvaldē 2004. gada 6. decembrī tika akceptēts tehniskais projekts „Īslaicīgas būvmateriālu glabāšanas nojumes" /adrese/, bet nav nodota un reģistrēta dokumentācija par būvobjekta nodošanu ekspluatācijā. Būvobjekta realizācijai ir izsniegta Rīgas pilsētas būvinspekcijas 2004. gada 16. decembra būvatļauja Nr.

/numurs/(derīga līdz 2009. gada 30. jūnijam) . Būvvaldes rīcībā nav būvniecību reglamentējošo normatīvo aktu noteiktā kārtībā izstrādātas dokumentācijas, kas apliecinātu Nojumes ekspluatācijas likumību, līdz ar to ir pārkāptas Būvniecības likuma 21. panta otrās daļas prasības.

Būvniecības likuma 21.panta otrā daļa paredz aizliegumu izmantot būvi līdz tās pieņemšanai ekspluatācijā. Būvniecības likumā likumdevējs ir skaidri nošķiris būvniecības procesa stadijas, sākot no būvniecības ieceres un beidzot ar būves pieņemšanu ekspluatācijā. Būves pieņemšana ekspluatācijā ir stadija, kurā tiek pārbaudīta tās atbilstība akceptētajai iecerei un būvniecību reglamentējošajiem normatīvajiem aktiem. Būves pieņemšana ekspluatācija ir likumdevēja noteikts obligāts priekšnoteikums tās lietošanai atbilstoši projektētajam mērķim. Kamēr būve nav nodota ekspluatācijā, to aizliegts izmantot. Līdz būves nodošanai ekspluatācijā, tās izmantošana nav atļauta nekādā veidā (izņemot gadījumus, ko noteic Būvniecības likuma 21.panta trešā daļa). Lietā šādi izņēmuma nosacījumi nav konstatēti.

Tiesai nav pamata apšaubīt būvinspektora sastādīto atzinumu, jo, pirmkārt, būvinspektors atbilstoši Ministru kabineta 2014. gada 19. augusta noteikumiem Nr. 499 „Noteikumi par būvinspektoriem" un Vispārējiem būvnoteikumiem pildīja dienesta pienākumus un viņa fiksētajam ziņā *a priori* ir piešķirama ticamība, savukārt lietā nav iegūtas ziņas, ka liktu apšaubīt atzinumā norādīto apstākļu objektivitāti, otrkārt, būvinspektors būves (Nojumes) pārbaudi veica uz vietas, apsekojot to dabā, kas liecina par fiksēto ziņu patiesumu.

Līdz ar to secināms, ka lietā iegūtie pierādījumi ir pieļaujami, ticami un attiecināmi uz izskatāmo lietu.

Būvniecības likuma 19. panta pirmajā daļā noteikts, ka būvniecības procesa dalībniekiem ir pienākums būvniecības procesā ievērot normatīvo aktu prasības.

Atbilstoši judikatūrai, juridiskās personas vaina nosakāma, ņemot vērā divus nosacījumus, proti, pirmkārt, vai juridiskajai personai bija iespēja nodrošināt noteikumu (konkrētajā gadījumā – būves ekspluatācijas noteikumu) ievērošanu un, otrkārt, vai juridiskā persona veica nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu to ievērošanu *(skat. Augstākās tiesas 2008. gada 15. maija spriedumu lietā Nr. SKA-0019/2009).*

Lietā iegūtās ziņas (pierādījumi), tostarp Sūdzības iesniedzējas paskaidrojumi pamato to, ka Sūdzības iesniedzēja zināja gan būvniecības procesu reglamentējošās normas un to prasības, tostarp Būvniecības likuma 21. panta otrajā daļā noteiktās prasības, kas noteic aizliegumu izmantot būvi līdz tās pieņemšanai ekspluatācijā, gan to, ka konkrētā būve (Nojume), kas nav nodota ekspluatācijā atbilstoši normatīvo aktu prasībām, tiek izmantota (2018. gada 31. oktobra atzinumā par būves pārbaudi Nr./atzinuma numurs/ norādīts, ka par būves ekspluatāciju liecina Nojumē izvietotā prece, personāla klātbūtne).

Līdz ar to Sūdzības iesniedzējai vajadzēja zināt un tā varēja zināt, ka par rīcību, kas saistīta ar nelikumīgu būves izmantošanu (ekspluatāciju), iestāsies juridiskas sekas, proti, atbildība par būves (Nojumes) neatļautu ekspluatāciju.

Sūdzības iesniedzējas norādītie apstākļi par to, ka tai ir radušies šķēršļi saistībā ar būves (Nojumes) nodošanu ekspluatācijā, jo jau ilgstoši nevar panākt Nojumes saskaņošanu ar zemes īpašnieku, neattaisno un neatbrīvo Sūdzības iesniedzēju no administratīvās atbildības par Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 152. panta trešajā daļā konstatēto pārkāpumu, jo likumdevējs Būvniecības likuma 21. pantā otrajā daļā ir ietvēris konkrētu un tieši izpildāmu regulējumu, proti, būvi aizliegts izmantot līdz tās pieņemšanai ekspluatācijā. Minētā tiesību norma neparedz atkāpes no šī regulējuma, izņemot gadījumus, kas noteikti Būvniecības likuma 21.panta trešajā daļā, kas konkrētajā situācijā nav konstatēts.

Sūdzības iesniedzēja norāda, ka administratīvā pārkāpuma protokols neatbilst Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 248. panta prasībām, proti, protokolā nav skaidri saprotama pārkāpuma būtība, protokolā nav norādītas tiesību normas, kas ir pārkāptas, protokolā nav aizpildītas visas tā sadaļas.

Minētā kodeksa 248. panta pirmajā daļā noteikts, ka administratīvā pārkāpuma protokolā norāda protokola sastādīšanas laiku un vietu, protokola sastādītāja vārdu, uzvārdu, institūciju, kuru viņš pārstāv, amatu; ziņas par pārkāpēja personu; administratīvā pārkāpuma izdarīšanas vietu, laiku, pārkāpuma būtību, normatīvo aktu un normu, kas paredz atbildību par šo pārkāpumu; citas ziņas, kas nepieciešamas lietas izlemšanai.

Atbilstoši minētās tiesību normas regulējumam administratīvā pārkāpuma protokola būtība un jēga ir saistīta ar pārkāpuma apstākļu (būtības) norādīšanu, lai pārkāpējs zinātu, par kāda pārkāpuma izdarīšanu tiek saukts pie administratīvās atbildības.

Administratīvā pārkāpuma protokolā ir norādītas gan ziņas par pārkāpēju, gan pārkāpuma būtība un tā juridiskā kvalifikācija, proti, protokolā norādīts, ka 2018. gada 31. oktobrī plkst. 12.45 /adrese/tika konstatēts, ka notiek ekspluatācijā nenodotas būves (Nojumes) ekspluatācija, par ko atbildība paredzēta Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 152. panta trešajā daļā.

Minētās ziņas ir ietvertas pietiekamā apjomā, lai Sūdzības iesniedzēja kā būves (Nojumes) tiesiskā valdītāja (lietotāja) un persona, kura tiek saukta pie administratīvās atbildības, varētu zināt, par kāda pārkāpuma izdarīšanu tā tiek saukta pie administratīvās atbildības.

No lietas materiāliem izriet, ka Sūdzības iesniedzēja tika informēta par lietā apskatāmā notikuma (pārkāpuma) apstākļiem, jo jau 2018. gada 6. novembrī Sūdzības iesniedzējai tika nosūtīts paziņojums Nr. /paziņojuma numurs/ par veikto būves (Nojumes) pārbaudi un nosūtīts 2018.gada 31.oktobra atzinums par būves pārbaudi Nr./atzinuma numurs/, kurā ir norādīti visi pārkāpuma apstākļi un pārkāptās tiesību normas (Būvniecības likuma 21. panta otrās daļas prasības). Sūdzības iesniedzējas pārstāvis tika iepazīstināts ar administratīvā pārkāpuma protokolu un sniedzis paskaidrojumu, kas liecina, ka viņam ir zināma un saprotama protokolā norādītā pārkāpuma būtība.

Atbilstoši Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 272. pantam lēmums par soda piemērošanu ir tas procesuālais dokuments, kas nodibina pārkāpuma faktisko un tiesisko apstākļu konstatējumu un noteic administratīvās atbildības pamatu un no tā izrietošu soda piemērošanu, proti, minētais dokuments ir nolēmums, ar kuru personai tiek noteikts atbildības pamats, tostarp tiek konstatēti pārkāpuma apstākļi, būtība, norādītas pārkāptas tiesību normas un pārkāpuma juridiskā kvalifikācija.

2019. gada 5. februāra lēmumā Nr./lēmuma numurs/ par soda piemērošanu ir norādīta pārkāpuma būtība, administratīvās atbildības pamats, pārkāptas tiesību normas un pārkāpuma juridiskā kvalifikācija, kā arī norādīts soda veids un apmērs.

Līdz ar to secināms, ka lietā sastādītie procesuālie dokumenti – administratīvā pārkāpuma protokols un lēmums par soda piemērošanu satur pietiekamas ziņas par pārkāpuma būtību un tā juridisko kvalifikāciju, lai persona, kura tiek saukta pie administratīvās atbildības, varētu īstenot savas procesuālās tiesības, tostarp zināt par kāda pārkāpuma izdarīšanu tā tiek saukta pie atbildības.

Sūdzības iesniedzējas norādītais apstāklis, ka nav saprotams, kā Nojumes apsekošana (atzinums par būves pārbaudi Nr. /atzinuma numurs/) varēja tikt veikta 2019. gada 21. martā, ja fotofiksācijas datētas ar 2019. gada 22. martu, neizslēdz būvinspektora sniegtā atzinuma ticamību un tajā ietverto ziņu patiesumu. No lietas materiāliem redzams, ka minētais atzinums ir sastādīts 2019. gada 22. martā un tajā norādīts, ka būvinspektors vizuāli būvi apsekoja 2019. gada 21. martā, fotofiksācijas veiktas 2019. gada 22. martā. Tādējādi secināms, ka būvinspektora darbības, kas saistītas ar būves apsekošanu (vizuālā apsekošana un fotofiksācijas), ir fiksētas atzinumā, kas tver gan būves vizuālo apsekošanu, gan veiktās fotofiksācijas.

Par lietā apskatāmo pārkāpumu soda sankcija juridiskām personām noteikta – naudas sods no septiņdesmit līdz septiņtūkstoš simt *euro*.

Sūdzības iesniedzējai par lietā konstatēto administratīvo pārkāpumu uzlikts naudas sods 2000 EUR apmērā.

Administratīvais sods ietver sevī leģitīmus mērķus tā piemērošanā, proti, mērķi, kas tieši vērsts uz pārkāpēju – ieaudzināt apzinīgu attieksmi pret saviem pienākumiem un atbildību, kā arī mērķi aizsargāt valsts un sabiedrības intereses, personiskās tiesības un brīvības, kā arī nostiprināt likumību, novērst tiesību pārkāpumus (sk. Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 1. un 22. pantu).

Atbilstoši Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 32. pantā noteiktajam, uzliekot sodu, ņem vērā izdarītā pārkāpuma raksturu, pārkāpēja

personību, viņa vainas pakāpi, mantisko stāvokli, atbildību mīkstinošus un pastiprinošus apstākļus.

Par lietā apskatāmo pārkāpumu likumdevējs ir noteicis diferencētu soda sankcijas robežu, prezumējot, ka, nosakot sodu pārkāpējam, tiks izvērtēti minētie soda uzlikšanas kritēriji. Šo kritēriju izvērtēšanai jābūt līdzsvarotai (samērīguma princips) un individualizētai (soda individualizācijas princips), lai noteiktu pārkāpējam taisnīgu un samērīgu sodu.

Iestāde soda apmēru ir pamatojusi ar pārkāpuma raksturu un tā izdarīšanas apstākļiem, norādot, ka pārkāpums nevar tikt vērtēts kā maznozīmīgs, kā arī ir vērtējusi pārkāpēju raksturojošās ziņas un atbildību ietekmējošus apstākļus, un pamatoti ir konstatējusi, ka uzliktais sods, kas ir pietuvināts vidējai soda sankcijas robežai, ir samērīgs un atbilst soda mērķim, proti, pilda gan sodošu funkciju, gan preventīvu funkciju, lai turpmāk netiktu pieļauti šādi pārkāpumi.

Vērtējot pārkāpuma raksturu, secināms, ka būves patvaļīga ekspluatācija pirms tā nodošanas ekspluatācijā ir saistīta ar tās izmantošanas (ekspluatācijas) riskiem, kas var radīt apdraudējumu īpašumam, videi, kā arī cilvēku drošībai, veselībai un pat dzīvībai.

No atzinuma izriet 2018. gada 31. oktobra atzinuma par būves pārbaudi Nr./atzinuma numurs/ izriet, ka pārbaudes laikā būvē (Nojumē) tika konstatētas preces, kā arī personāla klātbūtne.

Lietā esošie pierādījumi, tostarp atzinumi par būves pārbaudi norāda, ka būve (Nojume) ilgstoši tiek izmantota pirms tās nodošanas ekspluatācijā, kas paaugstina minēto apdraudējuma risku pakāpi. Turklāt jāņem vērā, ka Sūdzības iesniedzējai bija zināms par šo situāciju un iepriekš jau tika norādīts, ka būves (Nojumes) ekspluatācija pirms tās nodošanas ekspluatācijā nav pieļaujama.

No lietas materiāliem un Sodu reģistrā iekļautām ziņām konstatējams, ka Sūdzības iesniedzēja iepriekš ir bijusi saukta pie administratīvās atbildības par tāda paša rakstura pārkāpuma izdarīšanu, proti, ar 2018. gada 23. janvāra lēmumu Nr. /lēmuma numurs/ Sūdzības iesniedzēja saukta pie administratīvās atbildības par Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 152. panta trešajā daļā paredzēta pārkāpuma izdarīšanu, uzliekot naudas sodu 1500 EUR apmērā.

Lietā iegūtās ziņas pamato to, ka Sūdzības iesniedzēja neizpildīja tai uzlikto pienākumu, kas bija norādīts 2018. gada 31. oktobra atzinumā par būves pārbaudi Nr./atzinuma numurs/, proti, nekavējoties pārtraukt Nojumes ekspluatāciju un nodrošināt Nojumes nepieejamību līdz tās pieņemšanai ekspluatācijā.

Kaut arī pēc pārkāpuma tika konstatēts, ka Nojumes ekspluatācija ir pārtraukta (2019. gada 7. februāra atzinums par būves pārbaudi Nr. /atzinuma numurs/), tomēr, veicot atkārtotu būves pārbaudi, tika konstatēts, ka Nojume tiek izmantota, ko pamato 2019. gada 22. marta atzinums par būves pārbaudi Nr. /atzinuma numurs/, kurā norādīts, ka Nojume tiek izmantota, proti, izvietotas mantas, ierīkots auto detaļu veikals, blakus ierīkots autoserviss ar nepieciešamo aprīkojumu (darba galdi, auto pacēlāji).

Līdz ar to lietā ir pamatoti konstatēts atbildību pastiprinošs apstāklis, kas noteikts Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 34. panta pirmās daļas 1. punkta, proti, ja prettiesiska rīcība tiek turpināta, neraugoties uz pilnvarotās personas prasību to izbeigt.

Iestāde pamatoti ir konstatējusi, ka lietā nav konstatējami minētā kodeksa 33. panta pirmās daļas 1. un 2. punktā paredzētie atbildību mīkstinoši apstākļi – ja vainīgais vaļsirdīgi nožēlojis izdarīto un ja novērsis pārkāpuma sekas.

Kaut arī Sūdzības iesniedzēja norāda, ka lietas izskatīšanas laikā norādījusi, ka pārkāpumu atzīst, nožēlo un ir darījusi visu iespējamo, lai Nojumi nodotu ekspluatācijā, tomēr šie apstākļi pamatoti nav atzīti par atbildību mīkstinošiem apstākļiem, jo, lai konstatētu atbildību mīkstinoša apstākļa esību, ir jākonstatē pārkāpēja vaļsirdīga nožēla par izdarīto.

Vaļsirdīga attieksme ir atklāta, patiesi pausta nožēla par rīcību. No lietā iegūtajām ziņām izriet, ka, neskatoties uz fiksēto pārkāpumu un būvinspektora norādi nekavējoties pārtraukt Nojumes ekspluatāciju un nodrošināt Nojumes nepieejamību līdz tās pieņemšanai ekspluatācijā, tomēr Nojumes ekspluatācija tika atsākta un uzliktais pienākums netika izpildīts, kas neliecina par pārkāpēja savas rīcības patiesu un vaļsirdīgu nožēlu.

Turklāt, kā izriet Sūdzības iesniedzējas pārstāvja paskaidrojumiem, tad, kaut arī tiek norādīts, ka pārkāpēja atzīst pārkāpumu, tomēr tiek paustas šaubas par vainu, situāciju izskaidrojot ar blakusapstākļu esību attiecībā uz būves nodošanu ekspluatācijā (šķēršļi jautājuma saskaņošanai ar zemes īpašnieku), kas tādējādi prezumē Sūdzības iesniedzējas nepietiekamu savas rīcības apzināšanos, kas saistīta ar būves (Nojumes) neatļautu ekspluatāciju.

Izvērtējot pārkāpēju raksturojošās ziņas, konstatējams, ka SIA „/Nosaukums A/" kā komercsabiedrība ir reģistrēta /datums/, saimnieciskās darbības veids – nekustamā īpašuma izīrēšana un pārvaldīšana; metālizstrādājumu, krāsu un stikla mazumtirdzniecība veikalos, reģistrētais pamatkapitāls 1 108 132 EUR, nav reģistrētu aktuālu maksātnespējas vai tiesiskās aizsardzības procesu.

Izvērtējot minētās ziņas kopumā ar Sūdzības iesniedzējas norādi, ka komercsabiedrības finanšu rādītāji 2017.gadā ir bijuši ar lejupslīdi, secināms, ka, ņemot vērā pārkāpuma raksturu (ilgstoša būves (Nojumes) izmantošana pirms tās nodošanas ekspluatācijā, iepriekš konstatēts tāda paša rakstura pārkāpums), uzliktais naudas sods 2000 EUR apmērā ir salīdzināmi samērīgs un proporcionāls ar pārkāpēju raksturojošām ziņām, tostarp mantisko stāvokli, jo sods ir noteikts mazāks kā 0,2% apmērā no komercsabiedrības pamatkapitāla.

Sods ir vērsts uz soda mērķa sasniegšanu, kas pilda gan sodošu funkciju, gan preventīvu funkciju, lai turpmāk netiktu pieļauti šādi pārkāpumi.

Izvērtējot pārkāpuma raksturu un pārkāpēju raksturojošas ziņas kopumā, secināms, ka uzliktais soda apmērs ir samērīgs un atbilst soda mērķim.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 289.^{12} panta otrās daļas 1.punktu, 289.^{6} , 289.^{13} pantu,

nosprieda

Rīgas pilsētas būvvaldes vadītāja 2019. gada 28. marta lēmumu Nr. /lēmuma numurs/ atstāt negrozītu, bet SIA „/Nosaukums A/" sūdzību noraidīt.

Spriedums pieejams 2019. gada 18. oktobrī.

Spriedumu var pārsūdzēt Rīgas apgabaltiesā 10 (desmit) darba dienu laikā no pilna nolēmuma pieejamības dienas, apelācijas sūdzību iesniedzot Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesā.

Tiesnese S.Groza